

ด่วนที่สุด

ที่ ทส ๐๓๐๖/ ๒๒๓

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๙๒ ซอยพหลโยธิน ๗ ถนนพหลโยธิน

แขวงสามเสนใน เขตพญาไท

กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

เรื่อง แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศเหนือ ปี ๒๕๕๙

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรอนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศเหนือ ปี ๒๕๕๙
๓. สำเนาหนังสือสำนักงบประมาณ ที่ นร ๐๗๐๙/๑๑๒๖๕ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙
๔. ตารางงบประมาณที่จะเสนอขอรับการจัดสรรจากงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศเหนือ ปี ๒๕๕๙

ด้วยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเสนอเรื่อง แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศเหนือ ปี ๒๕๕๙ มาเพื่อคณะรัฐมนตรี พิจารณา โดยเรื่องที่เสนอดังกล่าวนี้นี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑) และ มาตรา ๔ (๑๑) ทั้งนี้ รอนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) กำกับการบริหารราชการ (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ปัญหามลพิษทางอากาศเหนือเกิดขึ้นเป็นประจำในช่วงหน้าแล้งของทุกปีระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนเมษายน ซึ่งมีสาเหตุหลักมาจาก

๑.๑.๑ ลักษณะภูมิประเทศและสภาพอุตุนิยมวิทยา ที่เป็นแอ่งกระทะล้อมรอบด้วยภูเขาสูง ในช่วงหน้าแล้งอากาศแห้ง ความกดอากาศสูง ทำให้อากาศปิด มลพิษทางอากาศไม่ฟุ้งกระจาย

๑.๑.๒ กิจกรรมการเผาในพื้นที่ทั้งในพื้นที่ป่าอนุรักษ์และพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ที่เกิดการเผาจากการบุกรุกป่าเพื่อเพิ่มพื้นที่ทำกิน การเผาป่าเพื่อล่าสัตว์และหาของป่า และการเผาเพื่อเตรียมพื้นที่เพาะปลูกและกำจัดเศษวัสดุทางการเกษตร

๑.๑.๓ หมอกควันข้ามแดน

จากการตรวจสอบคุณภาพอากาศโดยสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศของกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่ ๙ จังหวัดภาคเหนือ ปี ๒๕๕๘ พบว่าในระหว่างวันที่ ๑ มกราคม - ๓๐ เมษายน ๒๕๕๘ ฝุ่นละอองมีค่าเกินเกณฑ์มาตรฐานค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง ที่กำหนดไว้ไม่เกิน ๑๒๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (มคก./ลบ.ม.) จำนวน ๔๒ วัน (ลดลง ๖ วัน จากปี ๒๕๕๗) ซึ่งเป็นระดับที่มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย และพบค่าสูงสุดเท่ากับ ๓๘๑ มคก./ลบ.ม. ที่จังหวัดเชียงราย (เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๗ ที่พบค่าสูงสุดเท่ากับ ๓๒๔ มคก./ลบ.ม. ที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน)

นอกจากนี้...

นอกจากนี้ยังพบจำนวนผู้ป่วยด้วยโรคที่คาดว่าได้รับผลกระทบจากปัญหาหมอกควัน ได้แก่ กลุ่มโรคตาอักเสบ โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคระบบทางเดินหายใจ และโรคผิวหนังอักเสบ ในจังหวัด เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แม่ฮ่องสอน เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน เพิ่มขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าว รวมถึงปัญหาหมอกควันยังส่งผลกระทบต่อสถานะเศรษฐกิจของพื้นที่ภาคเหนือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งส่งผลกระทบต่อธุรกิจการท่องเที่ยว รวมถึงบดบังทัศนวิสัยการจราจรทั้งทางบกและทางอากาศ ซึ่งพบว่ามีกรยกเลิกและเลื่อนเที่ยวบินเป็นจำนวนมากเนื่องจากทัศนวิสัยต่ำกว่าเกณฑ์ปลอดภัย

๑.๒ มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

๑.๒.๑ คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี โดย พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ ข้อ ๙ การรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรและการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ๙.๕ เร่งรัดการควบคุมมลพิษทั้งทางอากาศ ชยะ และน้ำเสีย ที่เกิดจากการผลิตและบริโภค เพื่อสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้แก่ประชาชน

๑.๒.๒ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ เห็นชอบแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันภาคเหนือ และมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ โดยการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการดังกล่าว ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ความสำคัญในการสร้างความรู้ความเข้าใจกับประชาชนให้ตระหนักถึงอันตรายและผลกระทบจากไฟป่าและหมอกควัน และบูรณาการการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน ให้สามารถดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ สำหรับค่าใช้จ่ายตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันภาคเหนือ ระยะเร่งด่วน (มกราคม – เมษายน ๒๕๕๘) ให้เป็นไปตามความเห็นของสำนักงบประมาณ (เห็นควรให้จังหวัดที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง พะเยา แพร่ น่าน แม่ฮ่องสอน และตาก ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการดังกล่าว โดยให้ใช้จ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น จำนวน ๘๘.๕๐๒๕ ล้านบาท โดยให้สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยงานเจ้าภาพขอทำความตกลงในรายละเอียดด้านงบประมาณตามขั้นตอนกับสำนักงบประมาณแทนจังหวัดต่อไป)

๑.๓ ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงกลาโหม กระทรวงคมนาคม กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงพลังงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสำนักนายกรัฐมนตรี ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันภาคเหนือ ปี ๒๕๕๙ เน้นการป้องกันก่อนเกิดเหตุ ไม่ให้เกิดการเผาและการลุกลามของไฟจนยากที่จะควบคุม เพื่อลดความเสียหายที่จะเกิดขึ้นให้น้อยที่สุด โดยจะระดมสรรพกำลังจากทุกภาคส่วน เครือข่ายอาสาสมัคร อุปกรณ์เครื่องมือ ดำเนินการเฝ้าระวังและป้องกันการเผาและไฟป่าในพื้นที่เสี่ยง รวมถึงให้ความรู้และเข้าถึงชุมชนเพื่อสร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการลดการเผาตลอดช่วงวิกฤต ปี ๒๕๕๙ พร้อมกันนี้ ในช่วงวิกฤตหมอกควันที่จังหวัดกำหนด จะบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดกับผู้ลักลอบเผา และบูรณาการสั่งการจากผู้ว่าราชการจังหวัดตามระบบศูนย์สั่งการเบ็ดเสร็จ (Single Command) โดยแผนปฏิบัติการดังกล่าวจะทำให้เกิดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลางและในระดับท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคเครือข่าย และภาคประชาชน

ทั้งนี้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดการประชุมหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันภาคเหนือ ปี ๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๘ โดยมีนายวิจารณ์ สิมายา อธิบดีกรมควบคุมมลพิษทำหน้าที่ประธานการประชุม และเมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ โดยมีพลเอก สุรศักดิ์ กาญจนรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำหน้าที่ประธานการประชุม ที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นำเสนอแผนปฏิบัติการฯ เข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เพื่อบริหารจัดการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ และขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๙ งบกลางรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น เพื่อดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันภาคเหนือ ปี ๒๕๕๙

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

การป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันภาคเหนือ จำเป็นต้องบูรณาการการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลางและในระดับท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคเครือข่าย และภาคประชาชน ให้การทำงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกันในการลดผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน ลดความเสียหายต่อเศรษฐกิจ รวมถึงลดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ จึงเห็นควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันภาคเหนือ ปี ๒๕๕๙ รวมถึงวงเงินงบประมาณที่หน่วยงานเสนอขอรับการ จัดสรร เพื่อกำหนดให้เป็นนโยบายรัฐบาล และมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติต่อไป

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

พื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทยประสบปัญหาหมอกควันเป็นประจำทุกปี โดยเฉพาะในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนเมษายน ส่งผลกระทบบ่อย่างรุนแรงต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน เศรษฐกิจ รวมถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงต้องเสนอแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันภาคเหนือ ปี ๒๕๕๙ ต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ และมอบหมายให้จังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติเพื่อป้องกันปัญหาหมอกควันที่อาจเกิดขึ้นในช่วงต้นปี ๒๕๕๙ ต่อไป

๔. สำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันภาคเหนือ ปี ๒๕๕๙ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ มีสาระสำคัญ ดังนี้

๔.๑ กรอบแนวคิด แผนปฏิบัติการฯ มีกรอบแนวคิดหลัก ได้แก่ ๑) เน้นการป้องกันก่อนเกิดเหตุ ไม่ให้เกิดการเผาและการลุกลามของไฟจนยากที่จะควบคุม เพื่อลดความเสียหายที่จะเกิดขึ้นให้น้อยที่สุด ๒) เน้นการระดมสรรพกำลังจากทุกภาคส่วน เครือข่ายอาสาสมัคร อุปกรณ์เครื่องมือ เพื่อเฝ้าระวังและป้องกันการเผาและไฟป่าในพื้นที่เสี่ยง รวมถึงให้ความรู้และเข้าถึงชุมชนเพื่อสร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการลดการเผาตลอดช่วงวิกฤต ปี ๒๕๕๙ และ ๓) ในช่วงวิกฤตหมอกควันที่จังหวัดกำหนดจะบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดกับผู้ลักลอบเผา โดยบูรณาการและสั่งการจากผู้ว่าราชการจังหวัดตามระบบศูนย์สั่งการแบบเบ็ดเสร็จ (Single Command)

๔.๒ พื้นที่เป้าหมาย ๙ จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน พะเยา แม่ฮ่องสอน และตาก

๔.๓ ตัวชี้วัดความสำเร็จ ประกอบด้วย ๑) ร้อยละของจำนวนวันที่ปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM₁₀) สูงเกินเกณฑ์มาตรฐานลดลง และ ๒) จำนวนจุดความร้อน (Hotspot) ลดลง

๔.๔ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักนายกรัฐมนตรี และ ๑๒ กระทรวง ประกอบด้วย (๑) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (๒) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (๓) กระทรวงการคลัง (๔) กระทรวงการต่างประเทศ (๕) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (๖) กระทรวงกลาโหม (๗) กระทรวงคมนาคม (๘) กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (๙) กระทรวงพลังงาน (๑๐) กระทรวงสาธารณสุข (๑๑) กระทรวงมหาดไทย และ (๑๒) กระทรวงศึกษาธิการ

๔.๕ กลไกกำกับดูแล กำกับและติดตามผลการดำเนินงาน โดย ศูนย์อำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน (ศอ.ปกป.)

๔.๖ รายละเอียดมาตรการ/แนวทางการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันภาคเหนือ ปี ๒๕๕๙ สรุปได้ดังนี้

๔.๖.๑ มาตรการเตรียมการ (๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ – ๑๕ มกราคม ๒๕๕๙)

๑) ประชุมหารือเพื่อเตรียมการรับมือสถานการณ์หมอกควัน ปี ๒๕๕๙ โดยให้พิจารณาจัดประชุมหารือเพื่อชี้แจงมาตรการ/นโยบายให้ผู้ว่าราชการจังหวัด/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รับทราบและเตรียมพร้อมรับมือสถานการณ์หมอกควัน

๒) จัดการเชื้อเพลิง (ชิงเผา) ทั้งพื้นที่เกษตรและพื้นที่ป่า

■ ดำเนินการชิงเผาตามหลักวิชาการ จัดการเศษวัสดุภาคการเกษตร ตัดหญ้า เศษกิ่งไม้ วัชพืชริมทางหลวง เพื่อลดเชื้อเพลิงในพื้นที่ป่าที่เสี่ยงต่อการเกิดไฟป่า/เกิดไฟป่าซ้ำซาก พื้นที่เกษตร และพื้นที่ริมทางหลวง ให้แล้วเสร็จก่อนช่วงเวลาห้ามเผาที่จังหวัดกำหนด

■ ส่งเสริมให้มีการนำเชื้อเพลิง (เศษวัสดุการเกษตร เศษกิ่งไม้ ใบไม้) ไปใช้ประโยชน์ เพื่อลดปริมาณเชื้อเพลิงในพื้นที่ป่าและพื้นที่เกษตร (เช่น ทำปุ๋ย ทำอาหารสัตว์ แปรรูปเป็นเชื้อเพลิง เป็นต้น) รวมถึงส่งเสริม/สนับสนุนให้เกษตรกรจัดการเศษวัสดุทางการเกษตรโดยการไถกลบหรือเทคโนโลยีอื่นที่เหมาะสม แทนการเผา

๓) ทำแนวกันไฟในพื้นที่เสี่ยงทั้งพื้นที่เกษตรและพื้นที่ป่า โดยจัดทำแนวกันไฟในพื้นที่ป่าและพื้นที่รอยต่อที่เป็นพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดไฟป่า/เกิดไฟป่าซ้ำซาก ให้แล้วเสร็จก่อนช่วงเวลาห้ามเผาที่จังหวัดกำหนด รวมถึงการพิจารณาจัดทำแนวกันไฟในลักษณะป่าเปียกเพื่อสร้างความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ต้นน้ำ และป้องกันไฟป่า

๔) ระดมเครือข่ายลงพื้นที่ให้ความรู้และสร้างความตระหนักให้กับประชาชน/ชุมชนใน ๙ จังหวัดภาคเหนือ โดยเฉพาะในพื้นที่เสี่ยง

■ ให้เครือข่ายอาสาสมัครลงพื้นที่เพื่อให้ความรู้เรื่องการจัดการเศษวัสดุ การเกษตรแก่เกษตรกร และนำวิธีกำจัดเศษวัสดุโดยไม่เผา และสร้างการมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง/แก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตร

■ เผยแพร่ข้อมูล สาเหตุและผลกระทบจากการเผาและหมอกควัน ผ่านสื่อท้องถิ่น เสียงตามสาย วิทยุชุมชน รถโฆษณาเคลื่อนที่ เป็นต้น

๕) บูรณาการ...

๕) บูรณาการข้อมูลที่เกี่ยวข้อง รวมถึงประยุกต์ใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศ เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาและหมอกควัน

- ประยุกต์ใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศในการกำหนดพื้นที่เสี่ยง และจัดทำแผนที่เสี่ยงต่อการเกิดไฟฟ้า ข้อมูลจุดความร้อน และพื้นที่เสียหายจากการเกิดไฟไหม้ รวมถึงจัดอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมบุคลากรในการใช้/เข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควัน

- จังหวัด กำหนดพื้นที่เสี่ยงต่อการเผา โดยพิจารณาจากข้อมูลสถิติ ที่ผ่านมาประกอบกับข้อมูลพื้นที่เสี่ยงตามจำนวนจุดความร้อน และข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินในจังหวัดนั้นๆ

- พัฒนาระบบพยากรณ์สถานการณ์การเผาและมลพิษหมอกควัน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการเฝ้าระวัง รับมือ และแก้ไขปัญหาให้เหมาะสมและทันเหตุการณ์

๔.๖.๒ มาตรการรับมือ แบ่งเป็น ๒ ระยะ ได้แก่ ๑) ก่อนวิกฤต (๑๖ มกราคม – ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙) และ ๒) ช่วงวิกฤต (๑๖ กุมภาพันธ์ – ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๙)

๑) มาตรการรับมือ ระยะก่อนวิกฤต (๑๖ มกราคม – ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙)

(๑) รายงานข้อมูลและแจ้งเตือนสถานการณ์ โดยติดตามเฝ้าระวัง รายงานข้อมูล และแจ้งเตือนสถานการณ์การเผาและหมอกควันใน ๙ จังหวัดภาคเหนือ รวมถึงพัฒนาระบบ/ช่องทาง ในการรายงานข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้เข้าถึงประชาชน ในรูปแบบที่เข้าใจง่ายและทันสถานการณ์ ครอบคลุม ทุกเป้าหมายพื้นที่เสี่ยง ใช้ภาษาที่เหมาะสมและเข้าถึงทุกกลุ่ม รวมถึงกลุ่มชาติพันธุ์

(๒) ระดมสรรพกำลัง เครือข่ายอาสาสมัคร อุปกรณ์เครื่องมือ ยานพาหนะ และอากาศยาน รวมถึงเคลื่อนย้ายกำลังจากพื้นที่อื่น เพื่อเฝ้าระวังการเผาและไฟฟ้าในพื้นที่เสี่ยง โดยเตรียมความพร้อมของบุคลากร อุปกรณ์เครื่องมือ ยานพาหนะ และอากาศยาน ในการปฏิบัติงานลาดตระเวน เฝ้าระวัง และดับไฟ พร้อมทั้งระดมสรรพกำลังจากทุกภาคส่วน เพื่อดำเนินการเฝ้าระวังและป้องกันไม่ให้เกิดไฟ ทั้งจาก ภาคพื้นและปฏิบัติการทางอากาศ และป้องกันมิให้ลุกลามขยายพื้นที่ และขอความร่วมมืออาสาสมัครพิทักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) เครือข่ายชุมชน ราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า (รสทป.) อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ทีมกู้ชีพกู้ภัยตำบล (OTOS) เพื่อเฝ้าระวังพื้นที่เสี่ยง

(๓) ลาดตระเวน เฝ้าระวัง และดับไฟ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการเผา และการลุกลามของไฟจนไม่สามารถควบคุมได้ โดยปฏิบัติการลาดตระเวน ป้องปราม หาข่าว อย่างเข้มข้น ทั้งภาคพื้นดินและทางอากาศ เพื่อเฝ้าระวังและป้องกันการบุกรุกพื้นที่ การลักลอบเผา และป้องกันไฟฟ้า ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ และป่าสงวนแห่งชาติ ปฏิบัติงานดับไฟฟ้า จัดตั้งชุดลาดตระเวน ชุดส่งเสริมการควบคุมไฟฟ้า และชุดเฉพาะกิจดับไฟฟ้าเคลื่อนที่เพิ่มเติม เพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่เสี่ยง รวมถึงเฝ้าระวัง ดับไฟ และแก้ไขปัญหา การเผาในพื้นที่เกษตร และการปฏิบัติการฝนหลวงเพื่อเพิ่มความชุ่มชื้นให้กับพื้นที่ป่า

๒) มาตรการรับมือ ช่วงวิกฤต (๑๖ กุมภาพันธ์ – ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๙)

(๑) ใช้ระบบ Single Command ตามกลไกของศูนย์อำนวยการป้องกัน และแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน (ศอ.ปทป.) โดยให้ผู้บัญชาการ ศอ.ปทป. ๓ ระดับ ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ระดับชาติ) แม่ทัพภาคที่ ๓ (ระดับภูมิภาค) และผู้ว่าราชการจังหวัด (ระดับจังหวัด) บูรณาการสั่งการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และเครือข่ายภาคประชาชน เพื่อดำเนินมาตรการควบคุมการเผาในที่โล่งอย่างเข้มงวด โดยเน้นการปฏิบัติงานที่รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

(๒) ห้ามเผา...

(๒) ห้ามเผา/บังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดในช่วงเวลาห้ามเผา โดยให้จังหวัดกำหนดช่วงเวลาห้ามเผาของแต่ละจังหวัด โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนข้อมูลให้จังหวัดใช้ประกอบการพิจารณากำหนดช่วงเวลาห้ามเผา และออกมาตรการ/ประกาศจังหวัด และ อปท. ออกข้อบัญญัติควบคุมการเผาทุกพื้นที่สำหรับพื้นที่ชุมชน พื้นที่เกษตร การเผาไหม้ทาง ฝักระวังและควบคุมไม่ให้มีการเผาไหม้ทางอย่างเด็ดขาดในช่วงเวลาห้ามเผาที่จังหวัดกำหนด และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการทางกฎหมายอย่างเข้มงวดกับผู้ลักลอบเผา ผู้บุกรุกและจุดไฟเผาป่าในช่วงเวลาห้ามเผาที่จังหวัดกำหนดในทุกพื้นที่

(๓) ลาดตระเวน ฝักระวัง และดับไฟ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการเผา และการลุกลามของไฟจนไม่สามารถควบคุมได้ โดยปฏิบัติการลาดตระเวน ป้อมปราม หาชั่ว อย่างเข้มข้นเพื่อฝักระวังและป้องกันการบุกรุกพื้นที่ การลักลอบเผา และป้องกันไฟป่าในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ และป่าสงวนแห่งชาติ ปฏิบัติงานดับไฟป่า จัดตั้งชุดลาดตระเวน ชุดส่งเสริมการควบคุมไฟป่า และชุดเฉพาะกิจดับไฟป่าเคลื่อนที่เพิ่มเติม เพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่เสี่ยง รวมถึงฝักระวัง ดับไฟ และแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตร

(๔) ดำเนินมาตรการลดฝุ่นละอองและลดผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน อันเป็นผลมาจากมลพิษหมอกควัน เช่น ปฏิบัติการฝนหลวงและดัดแปรสภาพอากาศเพื่อลดความหนาแน่นของหมอกควัน จัดฟันละอองน้ำเพื่อลดฝุ่นละอองในบรรยากาศ และเตรียมความพร้อมบุคลากรทางการแพทย์ จัดหาและแจกจ่ายอุปกรณ์ทางการแพทย์ (เช่น หน้ากากอนามัย) จัดชุดเจ้าหน้าที่สาธารณสุขออกให้บริการประชาชน รวมถึงการให้คำแนะนำด้านสุขภาพอนามัยและการปฏิบัติตนในภาวะหมอกควัน

(๕) ประสานประเทศอาเซียนในอนุภูมิภาคแม่โขงเพื่อสร้างความร่วมมือในการลดและแก้ไขปัญหาหมอกควันข้ามแดน และเร่งยกร่าง ASEAN Haze-Free Roadmap เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันข้ามแดนของประเทศอาเซียน

๔.๖.๓ มาตรการฟื้นฟูและสร้างที่ยั่งยืน

๑) ฟื้นฟูพื้นที่ได้รับความเสียหายจากไฟป่าหรือการบุกรุก โดยให้จังหวัดเป็นหน่วยงานหลักในการบูรณาการแก้ไขและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ได้รับความเสียหายจากไฟป่า/การบุกรุก เช่น การปลูกป่าทดแทน รวมถึงการสร้างแนวร่วมชุมชนในการจัดการไฟป่า อนุรักษ์ป่าลดการเผาในพื้นที่ป่า และอยู่ร่วมกับป่าอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะชุมชนติดป่า

๒) ส่งเสริมเครือข่ายเกษตรกร/ชุมชนปลอดการเผา และแนวทางเกษตรยั่งยืนเพื่อลดการเผาในพื้นที่เกษตร โดยการปลูกไม้เศรษฐกิจในเขตปฏิรูปที่ดิน ถ่ายทอดความรู้ด้านการทำเกษตรปลอดการเผาให้แก่เกษตรกร จัดตั้งศูนย์เรียนรู้สาธิตเทคโนโลยีการทำเกษตรปลอดการเผา และสนับสนุนการทำเกษตรปลอดการเผา เช่น การปลูกพืชทางเลือกทดแทนการปลูกข้าวโพดบนพื้นที่สูง การจัดการเศษวัสดุการเกษตรทดแทนการเผา การปลูกพืชเพื่อฟื้นฟูสภาพแวดล้อม การทำเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น รวมถึง ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมตัวในรูปแบบเครือข่ายเกษตรกรปลอดการเผาเพื่อใช้เป็นกลไกในการฝักระวัง และแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตร และขยายผลโครงการพระราชดำริในการอนุรักษ์ป่าและการทำเกษตรอย่างยั่งยืน

๓) ส่งเสริมการใช้ประโยชน์เศษวัสดุการเกษตรโดยไม่เผาด้วยวิธีที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาและสภาพพื้นที่ เช่น การทำปุ๋ยหมัก การผลิตพลังงานทดแทน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนที่มีส่วนได้เสียในการจัดการเศษวัสดุทางการเกษตรโดยไม่เผา ส่งเสริม/สนับสนุนให้เอกชนลงทุนในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์จากเศษวัสดุการเกษตรเพื่อลดการเผา การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากเศษวัสดุทางการเกษตร เป็นต้น

๔) ส่งเสริม...

๔) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน/ประชาชน ทั้งการใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์ให้เอกชนดำเนินกิจการด้านการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สร้างแรงจูงใจให้บริษัทเอกชนดำเนินโครงการ CSR ด้านการลดการเผาและหมอกควัน รวมถึงการสร้างแนวร่วมชุมชน/เครือข่ายหมู่บ้านในการจัดการไฟป่า อนุรักษ์ป่า ลดการเผาในพื้นที่ป่า และอยู่ร่วมกับป่าอย่างยั่งยืน

๕) เจรจา/ดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์การเป็นภูมิภาคอาเซียนปลอดหมอกควัน (Haze-Free ASEAN) ผ่านการสนับสนุนด้านวิชาการ/พัฒนาศักยภาพในการจัดการหมอกควันข้ามแดนให้แก่ประเทศเพื่อนบ้าน และการเจรจาในระดับพื้นที่ชายแดนกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสหภาพเมียนมาร์ ในการควบคุมการเผาบริเวณพื้นที่ชายแดน

๔.๗ วงเงินงบประมาณที่หน่วยงานเสนอขอรับการจัดสรรตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันภาคเหนือ ปี ๒๕๕๙ รวม ๓๖๒.๕๕๘๒ ล้านบาท ดังนี้

๔.๗.๑ มาตรการเตรียมการ	๑๒๐.๒๐๕๕ ล้านบาท
๔.๗.๒ มาตรการรับมือ ระยะก่อนวิกฤต	๙๙.๖๑๒๗ ล้านบาท
๔.๗.๓ มาตรการรับมือ ช่วงวิกฤต	๑๔๒.๗๔๐๐ ล้านบาท
รวม	๓๖๒.๕๕๘๒ ล้านบาท

๔.๘ สำนักงานประมาณมีหนังสือ ที่ นร ๐๗๐๙/๑๑๒๖๕ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ แจ้งว่านายกรัฐมนตรีมีบัญชาเห็นชอบให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น จำนวน ๙๓.๘๑๘๐ ล้านบาท (เก้าสิบสามล้านแปดแสนหนึ่งหมื่นแปดพันบาทถ้วน) เพื่อดำเนินการตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันภาคเหนือ ปี ๒๕๕๙ ในส่วนของการดำเนินงานของ ๙ จังหวัด ดังนี้

๑) จังหวัดเชียงใหม่	๔๒,๔๓๑,๐๐๐ บาท
๒) จังหวัดแพร่	๒,๘๒๐,๐๐๐ บาท
๓) จังหวัดลำพูน	๕,๔๕๐,๐๐๐ บาท
๔) จังหวัดน่าน	๔,๕๒๐,๐๐๐ บาท
๕) จังหวัดพะเยา	๑๐,๗๙๐,๐๐๐ บาท
๖) จังหวัดเชียงราย	๑๐,๑๖๐,๖๐๐ บาท
๗) จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๒,๙๙๖,๔๐๐ บาท
๘) จังหวัดตาก	๙,๖๕๐,๐๐๐ บาท
๙) จังหวัดลำปาง	๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท

โดยให้สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยงานรับงบประมาณ เพื่อขอทำความตกลงในรายละเอียดกับสำนักงานประมาณแทนจังหวัดตามขั้นตอนต่อไป

ทั้งนี้ สำหรับค่าใช้จ่ายส่วนที่เหลือและที่คาดว่าจะเกิดขึ้นตามแผนระยะก่อนวิกฤต และระยะวิกฤต ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้จ่ายจากงบประมาณที่ได้รับจัดสรรหรือปรับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรหรือปรับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ เพื่อดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฯ ตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยให้หน่วยงานผู้ปฏิบัติงานประเมินผลสัมฤทธิ์หลังเสร็จสิ้นการดำเนินงาน รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

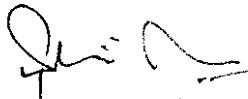
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดพิจารณา ดังนี้

๕.๑ เห็นชอบแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันภาคเหนือ ปี ๒๕๕๙ เพื่อกำหนดให้เป็นนโยบายรัฐบาล และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติต่อไป

๕.๒ อนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น วงเงินรวม ๙๓.๘๑๘๐ ล้านบาท (เก้าสิบล้านแปดแสนหนึ่งหมื่นแปดพันบาทถ้วน) เพื่อดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันภาคเหนือ ปี ๒๕๕๙ ในส่วนของการดำเนินงานของ ๙ จังหวัดรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๔

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก

(สุรศักดิ์ กาญจนรัตน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรมควบคุมมลพิษ

สำนักจัดการคุณภาพอากาศและเสียง

โทร. ๐ ๒๒๙๘ ๒๓๑๑-๑๖

โทรสาร ๐ ๒๒๙๘ ๕๓๘๙

E-mail thalearnsak.p@pcd.go.th